900 אתרי לירות זכויות

כל יום חמישי

בהברדת מפעל הפיס

מפעל הפיס

בשורה טובה

...לצעירים הסובלים מפצעים בעור פניהם או מזיהום העור, יש בשורה משמחת: קרם הפנים הנפלא פ־14, מתוצרת קליאו, עוזר להתגבר על תופעות אלה. פ־14 חודר עמוק לנקבוביות עור הפנים, מנקה אותן מבלי לשמנן, וכעבור זמן קצר אפשר לראות את התוצאות המשמחות. דרשו עוד היום בבית המרקחת או בתמרוקיה את קרם הפנים פ־14.

כדאי לזכור כי פ־14 ניתן לשימוש בכל שעות היום, הואיל והוא בלתי נראה לעין.

תשבץ העולם הזה 1324

השם – עבד ראובן, הדרגה – טוראי, המקצוע – כמסתבר – חייל. ראובן, שחייבר תשבץ זה באחד מערביו הפנויים, כותב כי בחיבור תשבצים הוא מצא עיסוק מועיל ומעניין לזמנו החופשי, אשר לצערו הרב אינו מצוי בידו בשפע רב.

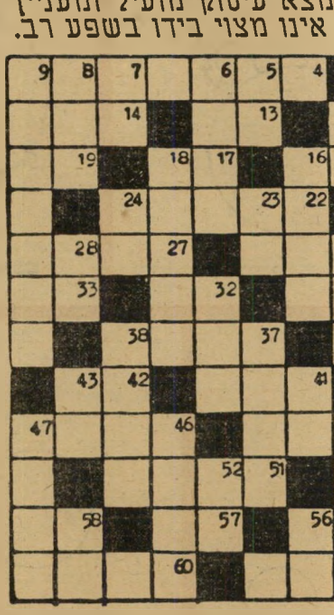

מאוזן: 1) פצעי בגרות; 4) ספרנת מעפילים גדולה; 10) מזון הדבר; 11) ענף, אביון; 13) צנום; 14) תבשיל נוזלי; 15) גזלן; 17) יהודת חשמל; 19) נשא רגליו; 20) קריאה לאמן לשוב ולחזור; 22) רכס הרים; 25) שייטת אוניות; 26) דוקרני; 27) רחבה סלולה; 30) בירת סין; 32) נהר באירופה; 33) סלת קרי־אה; 34) מרכז; 36) שר; 37) תבלין; 39) הדר; 41) תקופת זמן; 42) מיהר; 44) היסוס; 46) שחקן אידי שנפטר לא מזמן (55א האות האחרונה); 48) כינוי של שחקנית צרפתיה ידועה; 50) מנש; 51) סמל היופי הנשי; 53) ריקור; 55) תופעה חורפית; 57) ענן; 58) מתנה; 59) שיברתי; 60) סוער.

מאונך: 1) יצור חד תאי; 2) בית הציפור; 3) עם רב; 5) משתחווה; 6) כתבה עתונאית בלעדית; 7) נוזל החיים; 8) סופר המפורסם בשל יצירותיו הדמיוניות; 9) כלי נגינה; 12) כלי קיבול לנוזלים; 15) נצוץ תוך במערב הפרוע; 16) כלי טיס; 18) דרגה בצבא; 21) דואר צבאי; 23) ברחוב; 24) יוצא מהחיפה בעת הדייש; 26) אחיו של הבל; 28) כינוי לאלוהים; 29) ירחון אמריקאי (נער שעשועים); 31) ספורט אנגלי; 32) שיחרור; 35) בתוכו; 37) ממתק; 38) עיקור; 40) משקה קל; 41) תו מוסיקלי; 43) נמצא בתעניית; 45) החליטו; 46) כלה; 47) דרך סלולה; 49) מס; 52) נמצא בתנועה; 54) רע; 56) גבוה; 58) שוטר גדודי.

ספרים

מקור

מי אמר שהוא שחור?

יהודה אישׁ־קריות (מאת יגאל מוסינזון, הוצאת עם עובד, 222 ע') מוסיף עוד גירסה לגירסות הרבות על פרשת ישו, ועוד יצירה ליצירותיו של יגאל מוסינזון (בעוד שמרשימת היצירות המובאת באחורי הספר נגרעו כמה יצירות. ברור מדוע לא צוינו ספרי חסמבה, אבל למה זרקו לכל־בים את זרוק אותו לכלבים?)

יהודה איש־קריות של מוסינזון (החושב ספר זה ליצירת־חייו) לא התאבד, אלא ברח לגרימוס, אי־שם ביתן, נשא אשה וחי כך במשך עשר שנים, עד שגילוהו פטרוס ופאולוס, שהתחקו על עקבותיו כדי להיפרע ממנו. עניינם זה מתנגש בעניינו של אנדיגונס, איש הש"ב הרומאי לפי מקצועו ופילוסוף לפי דעתו, המנסה לייצר קדוש מקומי. אנדיגונס רוצה בקדוש השונה מכל הקדושים — אנושי יותר, סובל יותר, מטורף יותר, ולפיכך מקובל ומובן יותר. לצורך סיבוך העלילה הוא בוחר לתכלית מקודשת זו דוקא ביהודה.

יהודה, שעתידו כקדוש מעונה אינו טורד את דעתו, מועסק בבעייה בוערת יותר: איך להיחלץ משליחיו של בן־האלוהים עלי־אדמות; ואיך להשתלט על אשתו, זונה בדימום, שנתפסה לנצרות.

מי נתן את ההוראה? סופו של יהודה שהוא מודה בזהותו, אך איש אינו מאמין לו. הוא מסתובב בחוצות ומצהיר שהוא „קיבל הוראה" מן האדם השלישי — ה א ב ר־א ב א. בגידתו של איש־קריות היתה פיקטיבית, מבויימת על־ידי ישו עצמו. מי אמר שיהודה שחור?

בשלב זה, כשהוא די מטורף כדי להיות קדוש, נמלכים פטרוס ופאולוס בדעתם, מחליטים שטוב לכתובים שישארו כמות שהם. כלומר, שיהודה איש־קריות התאבד למחרת הצליבה. המיתוס חשוב יותר מן המציאות.

הם יוצאים את גרימוס, שיש לה עתה קדוש משלה — מטורף, מעונה ואנושי — כפי שרצה אנדיגונס, הפילוסוף. סופו של יהודה להיצלב על חטא של מה־בכך.

קו־פרודוקציה. מסתבר ששיתוף־הפעולה התרבותי בין ישראל ליתן עומד בסימן מוסינזון. המחזה קזבלן הוסרס ביתן, ו־אילו ספרו החדש נראה כמאריאציה על ספרו של ניקוס (זורבה היווני) קאזאנצאקיס, The Last Temptation of Christ, שלא הופיע עדיין בעברית.

לפי גירסתו של קאזאנצאקיס, תיכנן ישו את הצליבה כדי ליצור סמל דתי חדש, שיגבש את קהל המאמינים מאחוריו. מוסינזון מאמץ לעצמו את גירסת הביטן, אולם לתכלית אחרת: ישו לא רצה ליצור חטיבה דתית, אלא לאומית — הצליבה נועדה לדרבן את מלחמת־השיחרור של היהודים ברומאים. גירסה זו, כי ישו היה לוחם־שיחרור לאומי, גם היא אינה מקוריית לגמרי. היא הושמעה בפי סופרים לא־מעטים, כמו פיאר ואן־פאסן.

הבדל אחד בין מוסינזון וקאזאנצאקיס הוא שהסופר היווני לא כתב מימיו חסמבה, ולפיכך נעדרו אצלו סממני־המתח הסטנדרטיים, הסברי מונחים חינוכיים (כמו „אמבוזיה — מאכל האלים באולימפוס"), וה־שמות המוכרים לקוראי חסמבה. מי שקרא מעודו את חסמבה, זוכר את הימר, הגיבור הכל־יכול. הוא ישמח להיתקל בהומר גם בספר זה, הפעם בדמות שוטר יווני.

רבים הקרואים. דרך הגבר יהודה איש־קריות מובילה את מוסינזון לספר הסיעולה על ספריו הקודמים, אך שערכו מפוקפק בהשוואה לספרים הרבים על נושא זה, הממלאים ספריות שלמות.

גם כאשר משתמש מוסינזון ברמזים שקופים כגון „קיבלתי הוראה", או „שליח המושל לעיסוקים שהשתיקה יפה להם", או „העובדה שמישהו נמצא בירושלים מת בבוקר — לא היתה לה חשיבות יתרה", הרי נשאר בלב הקורא ספק. האם רומז מוסינזון למאורעות אקטואליים של השנים האחרונות — או שמא זוהי רק משיכה באף, רמז כוזב שמוסינזון מייצרו כאפקט בלבד? כמו שאמר ישו: רבים הקרואים, אך מעטים הנבחרים. בסיפרו זה, לא הגיע מוסינזון עדיין לחוג הנבחר.

תרגום

חפש את האדם

הזמן פאבר (מאת מכס פריש, תירגמה עדנה קורנפלד, הוצאת ספריית פועלים, 221 ע') **הוא „רומן־דו־ח", כדברי המחבר.** פריש מצטרף בו לקבוצת הסופרים הולכים בדרכי דיוגנס, הפילוסוף היווני הציניקאי, שחיפש את האדם. אלא שבעידן הטכנולוגיה, הפך האדם למוצר נדיר.

הרומן עשוי במתכונת של שיחה פנימית. גיבורו של פריש, מר פאבר,* שוב אינו מסוגל להידבר עם הזולת, למצוא בו את האדם. קשיי התקשורת מוצאים את ביטויים לכל אורך הספר, כשמר פאבר אינו מצליח לרדת לחקרה של אשה, עימה הוא חי, וה־קשר הייחיד שלו איתה הוא קשר־בשרים. כאשר הוא כלוא, עקב תאונת מטוס, עם אחיו של הטוב בידידיו, במקום גידח ב־דרום־אמריקה, הקשר היחיד עימו הוא משיחק שחי־מת אילם.

ECCE HOMO. באותו שלב בחייו של פאבר, עם הידיעה התת־הכרתית שפסו בני־אדם, הוא חדל גם מלחפש אחריהם. או מתחיל החיטוט העצמי, ופאבר ניתקל שוב בבני־האדם המאכלסים את עברו:

● הטוב שבידידיו, יואכים, חזר ונמצא תלוי, מתאבד־מרקיב, כשאין מי היודע או יכול להסביר למה.

● בתו, שלא ידע על קיומה, המזכירה לו, בבלי דעת, את אמה, נעשית האשה שהוא רוצה בה. אחרי מותה בתאונה הוא

יגאל מוסינזון
משיכה באף?

פוגש גם את אמה — אשה אותה אהב עשרים שנה קודם לכן. עכשיו היא זרה ומתנכרת, חיה בעולם של רוחות־רפאים.

המעגל האכזרי של העלילה נסגר בידיעת המחלת המתקרב, כתוצאה ממחלה אנ שה — כשפאבר ואם בתו שוב נזקקים זה לזה.

חתוך גרמני שחור. התחבטות ה־מתמדת של מכס (אנדורה, אדון בידרמן) פריש השוויצי בבעיות יהודים־וגרמנים, ו־הקשרים עימם ובינם, היא שהקנתה לו את פירסומו כסופר וכמחזאי איש־מוסר.

חטטנות זו עשויה, אולי, לנתם נזקקים לנחמה, להוכיח להם כי יש ריגשי־אשמה גם אצל מי שלא היה לו קשר ישיר לשואה, כבן עם המרצחים או עם הקורבנות. אבל האמת היא שעם העלאה חוזרת ונישנית זו של הבעייה מצטרף טעם־לוואי של ראותנות, נוסח אותו איש במעשיה, שהיה חוצה את מסלולו של חתול שחור, כשהוא מצהיר בלי הרף: „איני מאמין באמונות תפלות."

הדילמה הלאומית, בספרו זה של פריש, היא כפולה: האהובה הישנה־החדשה של מר פאבר השחייצי, שהיא יהודיה, מתייראת מאהבתו, לא משום שהיא מפקפקת בכנותה, אלא מפני שאינה רוצה בהקרבה פילנטרופית, והיא מדמה שהוא רוצה בה רק בשל היותה יהודיה. ואילו מצבו של פאבר עצמו מסובך יותר. הוא טולד מפני כל גילוי של גרמניות („בחור כזה, בעל שיער צהבהב ועור ר...", „איני סובל גרמנים!"), אך סלידה זו היא למורת רוחו („הו, הטוב שבידידי הוא גרמני!"), הפיכת אימרה ידועה של אנטי־שמים כלפי יהודים.)

טוב שהמחבר נימנע מלשקוע בבעייה זו יותר מדי. המעט הזה אינו מעלה או מוריד ביחס לערכו של הספר.

ייחודו הוא בסיגנונו המיוחד — ניסוח כרונולוגי יבש־כביכול — שנשמר יפה בתרגומה של עדנה קורנפלד. בעבור סיגנון זה בלבד כדאי לקרוא את הספר.

* השם הוא סימלי. „הומו פאבר" (כלומר: האדם העושה) בא כניגוד לכינוי המקובל לגבי המין האנושי — „הומו סאפיאנס" (כלומר: האדם החכם).